

КЛАСТЕРИ ІКТ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Т. А. Оніпко, аспірант

*ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»,
м. Полтава, Україна*

У сучасному постіндустріальному світі відбуваються процеси прискореного формування «економіки знань» та перетворення суспільства на інформаційне. З огляду на це особливої актуальності набули інноваційні кластери у високотехнологічних галузях «нової економіки», зокрема інформаційно-комунікаційних технологіях (ІКТ).

Кластери ІКТ успішно розвиваються в різних країнах: США, Канаді, Швеції, Данії, Фінляндії, Великій Британії, Естонії, Індії, Російській Федерації та ін. Всесвітньо відомим інноваційним кластером у цій галузі є Силіконова Долина (штат Каліфорнія, США), на території якої працюють більше 2 млн. ІТ-спеціалістів, щільно розташовані центральні офіси та підрозділи багатьох міжнародних високотехнологічних компаній – Adobe, Apple, Cisco Systems, eBay, Facebook, Google, Juniper Networks, Hewlett-Packard, Intel, Netflix, Oracle, Twitter, Yahoo! та ін.; 17 тисяч стартапів, низка науково-дослідних центрів, декілька університетів, у тому числі Стенфордський та Каліфорнійський.

Детальніше зупинимось на досвіді ІКТ-кластера Фінляндії, яка є одним із світових лідерів у галузі інформаційних та телекомунікаційних технологій. Тут сформувався потужний конкурентоспроможний кластер ІКТ, який є міжнародним центром світових знань і технологій. Нині ІКТ у Фінляндії є одним із найбільш динамічно розвинених секторів, який значною мірою впливає на економіку країни. За даними ООН, у Фінляндії кожний десятий працюючий залучений до галузі ІКТ. Світові експерти розглядають Фінляндію як випробувальний майданчик телекомунікаційної промисловості ЄС. У фінській галузі ІКТ присутні крупні багатонаціональні корпорації і значна кількість малих стартапових компаній.

Регіон Тампере в Фінляндії – батьківщина всесвітньо відомих інноваційних продуктів. Цей регіон був одним з перших, де активно почали розвиватися і застосовуватися інформаційні та комунікаційні технології. Тампере є визнаним міжнародним

центром експертизи в галузі ІКТ. Кластер ІКТ в регіоні Тампере – це влучне поєднання: технологій і досвіду в НДДКР світового рівня; універсальної бази для діяльності компаній (використання ІКТ у різних сферах бізнесу, кваліфікований персонал, можливість оновлення, співробітництво з інноваційними платформами); університетів і коледжів (високоякісні дослідження і освіта, робота з науково-технічними знаннями); можливостей для розробки і впровадження інноваційних продуктів [1].

Зазначимо провідні компанії кластера ІКТ у регіоні Тампере. Nokia – найбільший центр досліджень і розробки смартфонів. Intel – найкрупніший виробник напівпровідникових чипів. Tieto – найкрупніша скандинавська ІТ-компанія, яка надає послуги для приватного і державного секторів. Вона успішно співпрацює з Google, IBM, Microsoft, Oracle і SAP. Rovio Entertainment задає стандарти у розробці розважальних інформаційних засобів і є засновником успішної в усьому світі франшизи Angry Birds. Accenture надає послуги консультування, розробки технологій і аутсорсингу. Ixonos розробляє безпроводникові технології, програмне забезпечення для мобільних послуг. CGI є однією з провідних світових компаній, яка надає послуги інформаційних технологій і бізнес-процесів. TeliaSonera – першопроходець у галузі телефонного зв'язку, яка пропонує послуги оперативного управління і фінансового контролю. Vincit займається розробкою програмного забезпечення. Qualcomm Atheros є провідним постачальником безпроводникових і провідникових технологій для ринку мобільних телефонів, мереж, персональних комп'ютерів та побутової електроніки. Solteq пропонує послуги оперативного управління і фінансового контролю для комерційних, логістичних, промислових і державних підприємств.

Кластер ІКТ в індійському місті Бангалор часто називають «Силіконовою Долиною Індії». В ньому зосереджено більше ніж півтори тисячі компаній сфери ІТ і тисячі компаній інших галузей. Бангалор – один із небагатьох кластерів, який виник у відповідь на закордонний попит. Основними факторами, які вплинули на виникнення та розвиток кластера в Бангалорі є підтримка держави, якісна освіта в області ІТ, надлишок дешевої кваліфікованої англомовної робочої сили, сприяння індій-

ської діаспори Силіконової Долини розвитку офшорного бізнесу в Бангалорі, а також роль транснаціональних корпорацій, які відкрили дочірні компанії в місті. На відміну від Силіконової Долини, для Бангалора характерним є крупні компанії, які зосереджені на поступовому покращенні сервісних послуг для клієнтів, а не стартапи, спрямовані на нові прориви в технологіях [2].

Метою естонського кластера ІКТ є збільшення експорту продуктів і послуг естонських інформаційно-комунікативних технологій, а також розвиток експортного потенціалу інших важливих секторів економіки країни через розробку і впровадження більш широких і ефективних рішень на базі ІКТ. Кластер об'єднує 27 провідних естонських ІКТ-компаній. Основна діяльність кластера направлена на співпрацю з університетами з метою розробки програм навчання і підготовки кадрів, а також на співпрацю з компаніями інших секторів економіки з метою роз'яснення питань, які представляють взаємний інтерес і впровадження ІКТ-рішень. 49 % від загальної чисельності працюючих в секторі ІКТ країни залучені до кластеру. Кластер має клієнтів у 155 країнах світу. 75 % обороту в секторі інформаційно-комунікаційних технологій Естонії припадає на кластер ІКТ. До складу кластеру входить 86 організацій. Напрями діяльності естонського кластера ІКТ: електронна промисловість, електронний уряд, інтелектуальні транспортні системи, кібер-безпека, Інтернет речей тощо [3].

Кластер ІКТ Люксембурга є мережею, яка підтримує різні суб'єкти в галузі інформаційно-комунікаційних технологій з метою створення і розвитку нових і стійких можливостей для бізнесу шляхом спільних НДДКР та інноваційних проєктів. ІКТ-дослідження в Люксембурзі фінансуються на європейському рівні, наприклад, 7РП, проєкти електронних платежів. Важливу роль у кластері ІКТ Люксембурга приділяють розвитку зеленого ІКТ (більш чисті екологічні технології: транспорт, логістика), проведення моніторингу навколишнього середовища (інтелектуальні датчики і сенсорні мережі) [4].

Кластер ІКТ в Калузькій області (РФ) розпочав свою діяльність у 2013 р. і налічує у складі 113 компаній. Більшість учасників кластера працює в ІТ-галузі, але окрім них представлені

підприємства з розвинутими ІТ-підрозділами чи сторони, зацікавлені в розвитку ІКТ в регіоні: вищі та середні спеціалізовані навчальні заклади, комерційні банки, заклади охорони здоров'я, державні бюджетні заклади, оператори мобільного зв'язку, промислове підприємство з випуску автомобілів, друковане видавництво, консорціум підприємств, які створюють умови для реалізації інноваційних проектів у сфері енергетики, житлово-комунального господарства, будівництва, розвитку інституту державно-приватного партнерства. Кластер об'єднав організації Калуги, Обнінська, Краснодар, Тули, Москви, Ростова-на-Дону, Челябінська. У структурі кластера діють напрями: організаційна робота, взаємодія з вищими навчальними закладами, співпраця з банківським сектором, зовнішні зв'язки, бізнес-інкубатор, ІТ-школа. Кластер володіє потужними інфраструктурними об'єктами, зокрема ІТ-центром у Калузі і технопарком у Обнінську.

Отже, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) вважаються основою глобальної економіки. Для України необхідні як вивчення світового досвіду створення та розвитку кластерів ІКТ, так і державна підтримка реалізації вітчизняного потенціалу кластеризації у галузі високих технологій, у чому переконає нещодавно створений кластер «Kharkiv-IT».

Список використаних джерел

1. Кластер ІКТ в регіоне Тампере [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.investtampere.fi/site/assets/files/1901/tredea_ict_210x297mm_191113_rus_lowres.pdf. – Назва з екрана.
2. Грасмик К. Технологический кластер в Бангалоре: ключевые факторы развития / К. Грасмик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/tehnologicheskiiy-klaster-v-bangalore-klyuchevye-factory-razvitiya#ixzz45ksftboo>. – Назва з екрана.
3. Estonian ICT cluster [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://e-estonia.com/meet-the-industry/ict-cluster/>. – Назва з екрана.
4. Luxembourg ICT Cluster [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ictcluster.lu/Portrait/Cluster-Mission-and-Activities>. – Назва з екрана.